

Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti

ZS (MZ SR) 4-12

Ministerstvo zdravotníctva
Slovenskej republiky

za mesiac..... 20..

Spravodajská jednotka doručí
výkaz do 10. kalendárneho dňa
po sledovanom období

1 x **Národnému centru
zdravotníckych
informácií
Lazaretská 26
811 09 Bratislava**

I. r.		Rok	Mesiac	IČO									
0	1												

I. r.	Kód poskytovateľa												
0	2												

Názov a adresa sídla organizácie .....

Odoslané dňa:	Pečiatka:	Podpis vedúceho spravodajskej jednotky:	Výkaz zostavil (meno a priezvisko): E-mail:	Telefón (smerové číslo): Klapka:
---------------	-----------	--	---	---

Vážený respondent,

Ministerstvo zdravotníctva SR vykonáva štatistické zisťovanie za účelom získať informácie o liečených užívateľoch drog. V záujme zabezpečenia objektívnych výsledkov zisťovania Vás žiadame o úplné a pravdivé vyplnenie formulára podľa metodických pokynov, a o jeho doručenie v ustanovenom termíne organizácii uvedenej na tomto formulári. Formulár plní funkciu formulára pre štatistické zisťovanie v zmysle zákona č. 153/2013 Z.z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov..

Ak Vaša organizácia v sledovanom období nevykonávala žiadnu činnosť, alebo nevykonávala činnosť, ktorá je predmetom tohto štatistického zisťovania, predložte negatívny výkaz s písomným uvedením dôvodu. Uvedené dôverné a osobné údaje sú chránené, nezverejňujú sa a slúžia výlučne pre potreby Ministerstva zdravotníctva SR. Ďakujeme Vám za ich včasné poskytnutie a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Spôsob vyplňania záhlavia výkazu:

V riadku 01

Rok – za ktorý sa výkaz predkladá;

Mesiac – vyplňa sa kód 01, 02, 03.....12 podľa poradia mesiaca, za ktorý sa výkaz predkladá;

IČO – vyplňa sa identifikačné číslo; ak má organizácia IČO šesťmiestne, doplnia sa na prvých dvoch miestach nuly;

V riadku 02

Kód poskytovateľa – vyplňa sa kód pridelený ÚDZS podľa platného Metodického usmernenia k prideleniu číselných kódov zdravotníckym pracovníkom poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, zariadeniam zdravotných služieb a zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately;

1. modul		Identifikácia užívateľa	
Kód užívateľa/r. č.		Rodinný stav	
Bydlisko 1 - trvalé v SR ¹⁾ 2 - prechodné v SR ²⁾ 3 - v zahraničí (kód krajiny)		0 - nezistený 1 - slobodný/á 2 - ženatý/vydatá 3 - rozvedený/á 4 - vdovec/vdova 5 - registrované partnerstvo	

2. modul		Charakter kontaktu	
Dátum prijatia (na liečbu) (DD,MM,RRRR)		Kontakt s týmto zariadením	
Liečený kedykoľvek predtým 1 - nikdy neliečený 2 - v minulosti liečený 3 - v pokrač. liečbe 9 - neznáme		1 - vlastná iniciatíva 2 - rodina/priatelia 3 - iné zariadenie na liečbu drog 4 - všeobecný lekár 5 - nemocnica/iné ZZ 6 - služby sociálnej starostlivosti 7 - orgány verejnej moci (súd, polícia) 8 - iný 9 - neznámy	

3. modul		Sociálno-ekonomické informácie	
Spôsob života (s kým) 1 - sám/sama 2 - s rodičmi 3 - sám/sama s dieťaťom 4 - s partnerom (sám/sama) 5 - s partnerom a dieťaťom (deťmi) 6 - s priateľmi 7 - iná možnosť 9 - neznámy		Užívateľ žije s osobou užívajúcou drogy 1 - áno 2 - nie 9 - neznáme	
Spôsob života (kde) 1 - stabilné ubytovanie 2 - nestabilné ubytovanie 3 - inštitúcia 9 - neznáme		Pracovný stav 0 - dieťa/žiak/študent 1 - pravidelne zamestnaný 2 - príležitostne zamestnaný 3 - nezamestnaný 4 - dôchodca (kyňa) – invalidný 5 - dôchodca (kyňa) –starobný 6 - žiadny, závislý od inej osoby 7 - iný 9 - neznámy	
Najvyššia úroveň ukonč. vzdelania 0 - neukončené základné 1 - základné 2 - nižšie stredné odborné 3 - stredné odborné 4 - úplné stredné všeob. alebo odborné 5 - vyššie odborné 6 - vysokoškolské I. stupňa 7 - vysokoškolské II. stupňa 8 - vysokoškolské III. stupňa 9 - nezistené			

4. modul		Informácie týkajúce sa drog	
Vek prvého užívania akejkoľvek drogy (v rokoch)		Diagnóza	
Primárna droga (P)		Substitučná liečba: Liečený v OST 1 - nikdy bol v OST 2 - nikdy nebol v OST 3 - súčasne v OST Počet rokov/ počet mesiacov 9 - neznáme	
Spôsob podávania drogy (P) 1 - injekčne 2 - fajčením 3 - jedením (pitím) 4 - čuchaním		Frekvencia užívania drogy (P) 0 - neužívaná v minulom mes. 1 - raz za týždeň alebo menej 3 - denne 5 - 2-3 dni v týždni 6 - 4-6dni v týždni 9 - neznáma	
Sekundárna droga (S1).....		Sekundárna droga (S2).....	
Sekundárna droga (S3).....		Sekundárna droga (S4).....	

5. modul		Rizikové faktory	
Použitie injekčnej striekačky 2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch) 3 - nikdy 4 - nie v ostatných 12 mesiacoch 5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch 9 - neznáme		Vek prvého užívania akejkoľvek drogy injekčne (v rokoch)	
HIV testovanie pri použití injekčnej striekačky 2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch) 3 - nikdy 4 - nie v ostatných 12 mesiacoch 5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch 9 - neznáme		Použitie spoločnej injekčnej striekačky a ihly s iným užívateľom drog 2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch) 3 - nikdy 4 - nie v ostatných 12 mesiacoch 5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch 9 - neznáme	
		HCV testovanie pri použití injekčnej striekačky 2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch) 3 - nikdy 4 - nie v ostatných 12 mesiacoch 5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch 9 - neznáme	

6. modul		Zahájená liečba užívateľa drog (vyplní len zdravotnícke zariadenie MS SR)	
Zahájená liečba užívateľa drog A: 1 - áno 2 - nie		B: 1 - symptomatická 2 - dobrovoľná 3 - súdom nariadená – ambulatná 4 - súdom nariadená – ústavná	

^{1), 2)} Kód bydliska podľa Vyhlášky MZ SR č.107/2015 Z.z. z 22 mája 2015, ktorou sa ustanovujú štandardy zdravotníckej informatiky a lehoty poskytovania údajov.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

BRATISLAVA, LIMBOVÁ 2

METODICKÉ POKYNY

na vyplňanie formulára v papierovej forme

Hlásenie o užívatel'ovi drog liečenom zo závislosti

ZS (MZ SR) 4 -12

Rok 2024

Vypracoval: Národné centrum zdravotníckych informácií, Bratislava

Bratislava, október 2023

O B S A H

Úvod	3
1. Všeobecné zásady	4
2. Spôsob predkladania formulárov	5
3. Definície a metodologické pravidlá	5
4. Spôsob vyplňania formulára	11
Zoznam používaných skratiek	20

Prílohy :

č. 1 – Vzor formulára:

Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti – ZS (MZ SR) 4–12

č. 2 – Štatistický číselník krajín (podľa OSN)

č. 3 – Klasifikácia drog

Úvod

Predkladané metodické pokyny sú návodom na vyplňanie formulára **Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti – ZS (MZ SR) 4-12**. Obsahujú vzor formulára (**príloha č.1**), všeobecné zásady, spôsob predkladania údajov prostredníctvom tohto formulára, spôsob vyplňania jednotlivých položiek, metodologické pravidlá vrátane definícií základných pojmov.

Formulár **Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti** je štatistický formulár, ktorý na základe rozhodnutia MZ SR plní funkciu formulára pre štatistické zisťovanie v zmysle zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Obsahová náplň formulára bola vypracovaná v súlade s protokolom **Indikátora dopytu po liečbe (IDL)**, ktorý vypracovalo **Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA - European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)**.

EMCDDA poskytuje členským štátom Európskej Únie, Európskemu parlamentu a Európskej komisii spoľahlivé a porovnateľné informácie o drogách a s nimi súvisiace predmetné otázky. Od času svojho vzniku EMCDDA a jeho národní partneri vyvinuli významné úsilie a pokrok v oblasti monitorovania liečby.

Cieľom protokolu IDL je definovať minimálny súbor položiek (jadrový zoznam položiek IDL), ktorý by mal byť schopný poskytnúť národný monitorovací systém o každom jednotlivcovi, ktorý bol prijatý do liečby. Výber položiek, ktoré sa nachádzajú v zozname položiek IDL bol založený na informačných potrebách, na ich dostupnosti v dostatočnom počte krajín, na ich spoľahlivosti a porovnateľnosti. V záujme toho, aby bol prechod na protokol IDL ľahší, sú v ňom obsiahnuté aj hlavné pravidlá prechodu z protokolu PG na IDL. IDL je základom harmonizačných aktivít, ktoré sú súčasťou pracovného plánu EMCDDA.

Tieto metodické pokyny sú platné pokiaľ nebude zmenená vecná náplň uvedeného formulára.

MUDr. Ľubomír Okruhlica, CSc.
Hlavný odborník pre medicínu
drogových závislostí

1. Všeobecné zásady

- Pre spracovateľské obdobie roka 2024 bol MZ SR schválený na základe podkladov hlavného odborníka pre medicínu drogových závislostí formulár **Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti – ZS (MZ SR) 4-12**, ktorý je uvedený v **prílohe č. 1** týchto metodických pokynov.
- **Hlásenie o užívateľovi drog liečenom zo závislosti** predkladajú spravodajské jednotky - vybrané zariadenia, ktoré poskytujú **liečbu** (pozri **definíciu liečby**) užívateľom drog, prostredníctvom svojich špecializovaných i nešpecializovaných útvarov/pracovnísk.

Sú to liečebné zariadenia, **t. j. zdravotnícke zariadenia** poskytujúce medicínsku liečbu:

(Centrum pre liečbu drogových závislostí (právne subjekty), UN, FNsP, DFNsP, NÚDCH, NsP, psychiatrické nemocnice, detská psychiatrická liečebňa (Hraň), OLÚ psychiatrický (Predná Hora), psychiatrické liečebne, psychiatrické stacionáre pre dospelých, psychiatrické stacionáre pre deti a mladistvých, stacionáre pre dospelé osoby s drogovou závislosťou, stacionáre pre deti a mladistvých s drogovou závislosťou, polikliniky, psychiatrické ambulancie, ambulancie pre liečbu drogových závislostí, ambulancie všeobecného lekára pre dospelých (platí len pre MS SR) a ďalšie (vrátane zdravotníckych zariadení iných rezortov - Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác SR) zdravotnícke zariadenia, ktoré poskytujú medicínsku liečbu užívateľom drog).

- Formulár je uverejnený na webovej stránke NCZI. Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ktorí využívajú svoj IS, sú povinní dodržiavať predpísané dátové rozhranie, ktoré je uverejnené na internetovej stránke NCZI.
- Pokyny sú záväzné pre všetky zariadenia, ktoré majú spravodajskú povinnosť vyplňať a predkladať uvedené formuláre.
- Za prípadné neplnenie, chybné alebo oneskorené plnenie spravodajskej povinnosti, nesie zodpovednosť spravodajská jednotka (štatutárny zástupca zariadenia).
- Vo formulároch vyplnené údaje musia byť jednoznačné a čitateľné.
- Prípadné opravy údajov vo formulároch vykonané spravodajskou jednotkou alebo spracovateľom (napr. po telefonickom dohovore) musia byť vykonané tak, aby bolo jednoznačné, že išlo o opravu údajov (v IS uvedením poznámky, v písomnej podobe chybný údaj prečiarknutý a správny údaj čitateľný).

2. Spôsob predkladania formulárov

Spravodajská jednotka - **poverený pracovník**:

- **prioritne vyplní formuláre cez webovú aplikáciu** Informačného systému zdravotníckych indikátorov (**ISZI**)
- uloží výstupy z informačného systému spravodajských jednotiek (**XML súbory**) cez zabezpečenú sieť do informačného systému zdravotníckych indikátorov (ISZI) využitím funkcionality upload
- odošle formuláre **za celý mesiac**, na adresu:
Národné centrum zdravotníckych informácií
Lazaretská 26
811 09 Bratislava

vždy do **10. kalendárneho dňa po sledovanom období** (do 10. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca).

Web aplikácia ISZI je dostupná na adrese: <https://iszi.nczisk.sk/iszi>

Upozornenie:

V prípade, že príslušný útvar/pracovisko spravodajskej jednotky v danom mesiaci nezaznamenalo ani jeden prípad liečby užívateľa drog, **je nevyhnutné označiť hlásenie za daný mesiac ako negatívne priamo v ISZI, resp. zaslať o danej skutočnosti informáciu listinne alebo elektronicky na podatelna@nczisk.sk.**

3. Definície a metodologické pravidlá

Kapitola definuje základné pojmy a poskytuje pravidlá na zber údajov, tak ako ich definuje EMCDDA.

- **Čo znamená pojem "užívanie drog"?**

Definícia

Relevantné sú iba informácie, ktoré súvisia s osobou užívajúcou drogy, t. j. užívateľmi drog sú osoby užívajúce nezákonné drogy:

- **osoba so závislosťou od drog** - osoba so systematickým zneužívaním drogy so známkami chorobnej toxikomanickej závislosti (fyzickej, psychickej),
- **zneužívajúci drogy** - osoba s nesystematickým zneužívaním drogy, ktoré vedie k poruchám niektorej z oblastí života (zdravie, rodina, práca, spoločenské vzťahy).

Metodologické pravidlá

Vylúčené sú :

- osoby, ktoré sú v kontakte s liečebným zariadením v mene užívateľa drog, ale nie sú sami užívateľmi drog,
- osoby s problémami vďaka ich osobnému vzťahu k užívateľovi, ktoré nie sú sami užívateľmi drog.

• Aké "drogy" by mali byť zahrnuté?

Definícia

Predmetom sledovania je tzv.:

- **Primárna droga (P)** - hlavná droga, ktorá je príčinou drogových problémov osoby, pre ktorú bola zahájená liečba. Táto položka má ústredný význam, t. j., ako primárna (hlavná) je definovaná tá droga, ktorá spôsobuje užívateľovi najväčšie problémy.
- **Sekundárna droga (S1), (S2), (S3), (S4)** sú **Iné (= sekundárne) aktuálne užívané drogy**. Sú to údaje, ktoré majú tiež ústredný význam a na dôvažok k primárnej droge (P) spôsobujú pacientovi problémy. Táto informácia poskytuje realistickejší obraz o mnohonásobnom užívaní drog. Jedná sa o ilegálnu alebo legálnu psychoaktívnu látku, okrem tabaku, ktorá pacientovi spôsobuje problémy, ale jej užívanie pacient nepovažuje za primárny problém so závislosťou, pre ktorú žiada liečbu. Napríklad primárna droga je metamfetamín (pervitín), v kombinácii s užívaním kanabisu, alebo primárna droga je heroín a kombinuje ho s užívaním metamfetamínov alebo benzodiazepínov alebo primárna droga je kokaín, ktorý kombinuje s alkoholom. Za sekundárnu drogu sa nepovažuje občasné, nepravidelné užívanie iných látok v menšom množstve bez problémov pre pacienta, ktoré užíva (alebo užil) niekedy popri primárnej droge.

Hlavné kategórie (skupiny látok) používané na zaznamenávanie drog v protokole sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. **Podrobný zoznam drog**, ktoré sú predmetom sledovania sú uvedené v **prílohe č.3 (Klasifikácia drog)**.

Tabuľka: Drogy, ktoré majú byť zahrnuté

Skupiny látok	Látky
1. Opiáty	heroín, metadón, buprenorfín, iné opiáty
2. Kokaín	kokaín, krak
3. Stimulanciá	amfetamíny, MDMA a iné deriváty iných stimulancií
4. Hypnotiká a sedatíva	barbituráty, benzodiazepíny a iné hypnotiká a sedatíva
5. Halucinogény	LSD, iné halucinogény
6. Prchavé látky	
7. Kanabis	
8. Alkohol	iba ako sekundárna droga
9. Iné látky	(pozri príl. č. 3)

Metodologické pravidlá

- Či je droga primárna (hlavná), alebo sekundárna závisí od frekvencie užívania drog a nie od toho, s ktorou drogou v živote po prvý raz jedinec začal.
- Ak užívateľ práve drogu neužíva (napr. v čase, keď žiada o liečbu), uvediete naposledy užívanú drogu.
- Pre užívateľov "speedballu" (zmes pozostávajúca z heroínu a kokaínu) bude heroín zaznačený ako primárna droga a kokaín ako sekundárna droga. Pri kombinácii heroínu s pervitínom bude heroín zaznačený ako primárna droga, pervitín (metamfetamín) ako sekundárna droga.
- Ak liečebné zariadenie lieči u užívateľa súčasne problémy spôsobené alkoholom i drogami (oboje), tak aj problémy spôsobené alkoholom je zvlášť dôležité zaznamenať. V takom prípade liečebné zariadenie uvedie nedovolenú drogu ako primárnu a alkohol ako sekundárnu.

Vylúčené sú:

- **Tabak**
- **Alkohol** nesmie byť zaznamenaný ako primárna droga. **Užívatelia, ktorí sú liečení pre problémy s alkoholom a u ktorých je alkohol primárnou drogou, musia byť vylúčení.** Vylúčené z hlásenia je tiež užívanie niektorých uvedených látok "bona fide" (v dobrej viere) za účelom medicínskej liečby (sedatíva, hypnotiká, analgetiká, antitusiká, metadón, buprenorfín, atď.)

• Čo je to "liečba" ?

Definícia

Liečba je akákoľvek aktivita, ktorá je priamo zameraná na ľudí, ktorí majú problémy so svojim užívaním drog a ktorá sa usiluje zlepšiť psychologický, medicínsky alebo sociálny stav jedincov, ktorí hľadajú pomoc kvôli svojím problémom s užívaním drog. Tieto aktivity sa často uskutočňujú v špecializovaných zariadeniach pre užívateľov drog, ale môžu sa tiež uskutočňovať vo všeobecných službách, ktoré poskytujú medicínsku pomoc pre ľudí, ktorí majú problémy so závislosťou od drog.

Metodologické pravidlá

Je to široká definícia, ktorá **zahŕňa:**

- intervencie zamerané na znižovanie poškodenia medzi aktívnymi užívateľmi, ako aj tie, kde je primárnym cieľom detoxifikácia a abstinencia,
- nemedicínske, ako aj
- medicínske intervencie
- programy založené na neformálnej rade, poradenstve alebo podpore, ako aj
- viac špecializované/štruktúrované programy s dlhším trvaním.

Predsa ale **vylučuje:**

- kontakty zo všeobecnými službami, kedy ide iba o požiadavku o sociálnu pomoc,
- kontakty, v ktorých užívanie drog nie je príčinou vyhľadania pomoci,
- uväznenie samo o sebe (hoci to obsahuje prijatie do programov liečby drogovej závislosti vo väzení alebo do liečby ako alternatívy k uväzneniu),
- intervencie, ktoré sa zaoberajú výlučne s telesnými komplikáciami zneužívania drog (napr. predávkovania alebo infekcie liečené v nemocnici),
- kontakty iba po telefóne alebo iba listom,
- kontakt iba s rodinou.

- Čo je to "prvá" liečba?

Definícia

Je to **najprvší začiatok** v priebehu jeho alebo jej života, kedy osoba začína liečbu (ako je definované vyššie) v akomkoľvek zdravotníckom liečebnom zariadení **kvôli problémom s drogami**.

Metodologické pravidlá

Najprvší raz, kedy osoba vyhľadá liečbu kvôli jeho alebo jej užívaniu drog a kvôli problémom, ktoré z toho pochádzajú. Liečebné zariadenia vykonajú vnútornú kontrolu (vo vnútri toho istého liečebného zariadenia), aby zistili či tam boli predchádzajúce liečby. Predsa však najpopulárnejšou metódou monitorovania predchádzajúcej liečby zostáva jednoduché opýtanie sa užívateľa drog, či on alebo ona bola vôbec niekedy predtým v minulosti liečená.

- Čo je to "Prevalencia"?

Definícia

Je zber údajov o liečbe prebiehajúcej v referenčnom roku bez vytvorenia zápisu o liečbe, pretože liečba prebieha priebežne (kontinuálne) z predchádzajúceho roka (rokov) a aj o liečených osobách od začiatku roka (prvoliečby a opakovanej liečby).

- Ktoré typy liečebných zariadení by mali byť zahrnuté?

Definícia

Liečebným zariadením je **poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorý poskytuje liečbu ako je to definované vyššie** pre osoby, ktoré majú problémy s drogami. Zahŕňajú detoxifikačné oddelenia, ambulantné zariadenia, substitučné programy (udržiavacie alebo krátkodobé), terapeutické komunity, programy liečby drog vo väzniciach a špeciálne služby pre užívateľov drog poskytované v rámci všeobecných zdravotníckych zariadení.

Metodologické pravidlá

Zahŕňajú liečebné zariadenia, (ako sú definované vyššie), ktoré poskytujú liečbu užívateľom drog prostredníctvom svojich **pracovníkov/útvarov (Kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti-KPZS)**.

Nezahŕňajú ambulancie pohotovostnej služby alebo **všeobecné zdravotnícke/sociálne zariadenia**, ktoré **užívateľia drog kontaktujú primárne kvôli pomoci pri iných problémoch ako sú drogy** (pozri vyššie, týkajúce sa definície liečby).

- Ktoré "prípady" by mali byť zahrnuté?

Definícia

Za účelom hlásenia dopytu po liečbe, prípadom je **osoba, ktorá začína liečbu kvôli svojmu užívaniu drog v liečebnom zariadení** v priebehu kalendárneho roka - od 1.1. - 31.12. a osoby, ktoré vstúpili do liečby v predchádzajúcom roku (k 1.1. pred referenčným rokom), liečili sa v priebehu roka, ale nevytvoril sa zápis o liečbe, pretože sú v „kontinuálnej“ pokračujúcej liečbe z predchádzajúceho roka (rokov). Do hlásenia majú byť zahrnuté len prípady spĺňajúce kritériá Medzinárodnej klasifikácie chorôb Svetovej zdravotníckej organizácie pre diagnózu závislosti od drog.

Metodologické pravidlá

Hlásenie o užívatel'ovi drog liečenom zo závislosti pracovisko/útvár príslušnej spravodajskej jednotky predkladá v danom roku nasledovným spôsobom:

- Ak zariadenie poskytne užívatel'ovi liečbu v priebehu roka viackrát, **vyplní hlásenie o užívatel'ovi len raz v roku**, a to len pri prvom prijatí na liečbu v danom roku. Toto hlásenie zaradí do spracovávaného obdobia (mesiaca daného roka), ktorým je mesiac prijatia na prvú liečbu v roku.

Napr.:

- Ak užívatel' bol **v roku 2024 prvýkrát prijatý** na konkrétny liečebný cyklus **31.1.2024** (do položky **Dátum prijatia** uvediete "**31012024**"), príslušné pracovisko **VYPLNÍ** tomuto **UŽÍVATEĽOVI HLÁSENIE**, ktoré zaradí do spracovávaného obdobia (mesiaca daného roka) - **január 2024** a odošle na NCZI do **10.2.2024**.
- Ak tento liečebný cyklus pokračuje v mesiaci február, marec, atď., t. j. liečebný cyklus trvá viac ako mesiac (mesiace), v ktorom bol užívatel' prijatý - **ĎALŠIE HLÁSENIA** (za mesiac február, marec, atď.) **SA UŽ NEVYPLŇAJÚ**.
- Ak sa liečba v priebehu roka niekoľkokrát zopakuje, napr. ak bol užívatel' v roku **2024** prvýkrát prijatý na konkrétny liečebný cyklus **31.1.2024** a liečba sa zopakuje **26.7.2024** a znovu **26.9.2024** príslušné pracovisko vyplní hlásenie, len raz v roku, t. j. **v januári 2024** a v mesiacoch **júl** a **september 2024 HLÁSENIE UŽ NEVYPLŇA**.
- Ak liečba užívatel'a, ktorá začala v predchádzajúcom roku, pokračuje i v nasledujúcom roku (prelom rokov) a nie je ukončená, potom **na začiatku referenčného roka k 1.1 spravodajská jednotka vyplní hlásenie s dátumom prijatia (na liečbu) 1.1. referenčného roka a vyznačením kódu „3“ – pokračujúca liečba v položke „Liečený kedykoľvek predtým“**.

Aký "stav údajov" by mal byť sledovaný v súčasnosti ?

Definícia

Súčasnosťou sa rozumie posledných 30 dní pred zahájením liečby, t. j. pred vypísaním hlásenia. V praxi na diferenciaciu to znamená nutnosť zistiť, či bol pacient v posledných 30 dňoch liečený alebo nie.

Metodologické pravidlá

Na vyplnenie údajov v hlásení sa berie do úvahy dominantný, resp. najviac frekventovaný stav údajov **v súčasnosti**.

- **Kedy sa začína liečba?**

Definícia

Liečba v danom liečebnom centre (zariadení) **sa začína** v tom momente, keď užívatel' drog začína s **formalizovaným kontaktom "tvárou v tvár"** v zariadení, ktoré spĺňa kritéria pre liečbu tak, ako je vyššie definované. Osoba by mala byť zaregistrovaná najneskôr po jej druhom kontakte. Iba tie epizódy liečby možno považovať za začaté, kde bolo realizované aspoň jedno vyšetrenie.

Definícia prípadu súvisí s otázkou, **kedy sa liečba považuje za ukončenú** a kedy by mala byť registrovaná **nasledovná liečba**.

- **Ukončená liečba** je, ak ide o *vyliečenie*, **ak viac ako rok abstinuje v ambulantnej liečbe** a je bez abstinenčných príznakov (nepočíta sa do liečby cez horizont 1 roka, ak je pokračovanie účasti osoby v socioterapii, kluboch, svojpomocných skupinách) *alebo ak ide o prerušenia kontaktu* po dobu **viac ako 30 posledných dní s liečebným programom** (zariadením).

U tých osôb, ktoré k 31.12. v roku majú pauzu v liečbe kratšiu ako 30 dní, nemožno považovať liečebnú epizódu za ukončenú.

- **Ako nasledovná (nová) epizóda liečby môže byť zaznamenaná iba tá, ktorej predchádzalo obdobie straty kontaktu s akýmkoľvek liečebným programom po dobu minimálne posledných 30 dní.**

Metodologické pravidlá

- **Ako nová epizóda liečby sa táto počíta** aj vtedy, ak:
  - ide o liečbu v tom istom centre (zariadení), resp. programe, ale nastalo terapeuticky neodôvodnené viac ako *30 dní trvajúce prerušenie terapeutického kontaktu*.
  - je to *vôbec prvá liečba v živote* jedinca kvôli závislosti je vlastne tiež novou epizódou liečby.
- **Nie je novou epizódou liečby**, ak je to:
  - *opätovná návšteva* (po prerušení kontaktu) zdravotníckeho zariadenia pre liečbu závislosti, *ak už jedinec abstínuje viac ako rok v nechránenom ambulantnom prostredí*.
  - *ak ide o prijatie do akéhokoľvek liečebného programu s odstupom kratším ako 30 dní od predchádzajúcej liečby* (ani v prípade, ak to bolo v inom zariadení).

Upozornenie:

V praxi na diferenciáciu to znamená, potrebu zistiť, či bol pacient v posledných 30 dňoch liečený.

4. Spôsob vyplňania formulára

Formulár v písomnej podobe pozostáva z dvoch strán:

1. strana obsahuje **okrem úvodnej časti** (názov orgánu, ktorý vykonáva štatistické zisťovanie, značka formulára, názov formulára, obdobie zisťovania,) **identifikačnú časť**:

V riadku 01 v položke (Povinné údaje!):

- **Rok** – uvediete rok v tvare RRRR.
- **Mesiac** – uvediete kód 01, 02, 03, ... 12 podľa poradia, za ktorý sa štatistický formulár predkladá.
- **IČO** – osemznakové pole pre zápis položky **Identifikačné číslo** spravodajskej jednotky/právneho subjektu (liečebného zariadenia). Ak má organizácia IČO šesťmiestne, doplnia sa na prvých dvoch miestach nuly.

V riadku 02 v položke:

- **Kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti** – 12 znakové pole. Uvediete kód poskytovateľa pridelený úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou podľa platného Metodického usmernenia k prideleniu číselných kódov zdravotníckym pracovníkom, poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, zariadeniam zdravotných služieb a zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. **Povinný údaj!**

1. strana obsahuje **okrem úvodnej a identifikačnej časti aj informačnú časť obsahujúcu údaje pre príjemcu (určenú pre NCZI):**

- názov a adresa sídla organizácie (spravodajskej jednotky)
- dátum odovzdania výkazu
- podpis vedúceho spravodajskej jednotky a odtlačok pečiatky
- meno a priezvisko osoby, ktorá zostavila štatistický formulár, číslo telefónu vrátane smerového čísla a klapky a elektronickej adresy

1. strana obsahuje **okrem horeuvedených častí aj:**

- **Oslovenie respondenta**
- **Spôsob vyplňania záhlavia výkazu**

Poznámka k úvodnej časti k položke obdobie zisťovania:

za mesiac ..... 20...

Uvediete buď slovnou alebo arabskými číslicami mesiac hlásenia a rok 20.., za ktorý sa štatistický formulár predkladá.

2. strana - údajová časť je rozdelená do modulov:

1. modul - IDENTIFIKÁCIA UŽÍVATEĽA obsahuje údaje:

Kód užívateľa/r. č. - desaťmiestny údaj. Uvediete jeho rodné číslo. Dátumová časť rodného čísla musí byť vyplnená v súlade so **Zákonom NR SR č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle** zo 14.12.1995. Môže nastať jedna z nasledujúcich možností:

- **občan (užívateľ) Slovenskej republiky, ak:**

- je známe rodné číslo, pri deväťmiestnom rodnom čísle desiate miesto zostane nevyplnené (t. j. u narodených do 31.12.1953)
  - nie je známe úplné rodné číslo, len jeho dátum narodenia, vytvoríte ho z dátumu narodenia v poradí:
    - RR** - posledné dvojčíslenie roka narodenia
    - MM** - mesiac narodenia (u žien mesiac + 50)
    - DD** - deň narodenia
- koncovka** (evidenčné číslo) - doplníte "0000"

- **občan inej krajiny (užívateľ - cudzinec)**, v tomto prípade bude rodné číslo vytvorené z dátumu narodenia a posledné štvorčíslenie (**koncovka**) bude doplnená "9999", resp. "999 "

Povinný údaj!

Bydlisko

kód bydliska - podľa predtlaču vo formulári, do poľa s kódom:

- 1 - trvalé** - rozumie sa kód trvalého bydliska v SR, t. j. 12 znakový kód - podľa Vyhlášky MZ SR č. 107/2015 Z. z. z 22. mája 2015, ktorou sa ustanovujú štandardy zdravotníckej informatiky a lehoty poskytovania údajov.

Zdravotnícke zariadenie MS SR uvedie kód trvalého bydliska v SR užívateľa pred nástupom výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody.

V prípade, ak tento údaj nie je možné nijako zistiť, v tejto položke uvediete užívateľom subjektívne udané trvalé bydlisko občana alebo kód "SK0000000000".

Ak **užívateľom je cudzinec**, ktorý nemá v SR trvalé bydlisko – v poli pre zápis kódu trvalého bydliska uvediete kód "SKZZZZZZZZZZ".

Povinný údaj!

- 2 - prechodné** - rozumie sa prechodné bydlisko v SR, t. j. kde sa užívateľ posledných 6 mesiacov najviac zdržoval. Ak je aktuálne, v dvanásťznakovom poli uvediete kód trvalého bydliska - podľa Vyhlášky MZ SR č. 107/2015 Z. z. z 22. mája 2015, ktorou sa ustanovujú štandardy zdravotníckej informatiky a lehoty poskytovania údajov.

Zdravotnícke zariadenie MS SR uvedie kód obce, v ktorej nápravno-výchovný ústav alebo ústav na výkon väzby sídli.

Ak prechodné bydlisko nie je aktuálne - pole nevyplňate.

- 3 - v zahraničí (kód krajiny)** - v trojznakovom poli uvediete kód krajiny, v ktorej má trvalé bydlisko podľa prílohy č. 2 (Číselník krajín ŠÚ SR podľa vyhlášky 108/2014 Z.z.).

Povinný údaj!

V prípade trvalého bydliska v Slovenskej republike, v trojznakovom poli uvediete kód "703"

Môže nastať jedna z možností:

- **občan (užívateľ) s trvalým bydliskom v Slovenskej republike :**
  - ak má v SR len trvalé bydlisko, potom :
    - **trvalé** - uvediete kód trvalého bydliska
    - **prechodné** - pole nevyplňate
    - **v zahraničí** - uvediete kód krajiny "703"
  - ak má v SR trvalé aj prechodné bydlisko, potom :
    - **trvalé** - uvediete kód trvalého bydliska
    - **prechodné** - uvediete kód prechodného bydliska

- **v zahraničí** - uvediete kód krajiny **"703"**
- **občan (užívateľ) bez trvalého bydliska v Slovenskej republike:**
  - ak má v SR len prechodné bydlisko, potom:
    - **trvalé** - uvediete kód **"SKZZZZZZZZZZ"**
    - **prechodné** - uvediete kód prechodného bydliska
    - **v zahraničí** - uvediete kód krajiny, z ktorej užívateľ pochádza podľa **prílohy č. 2 (Číselník krajín)**
  - ak nemá v SR ani trvalé, ani prechodné bydlisko, potom:
    - **trvalé** - uvediete kód **"SKZZZZZZZZZZ"**
    - **prechodné** - prečiarknete vodorovnou čiarou; v prípade elektronického formulára toto pole nevyplňate
    - **v zahraničí** - uvediete kód krajiny, z ktorej užívateľ pochádza podľa **prílohy č. 2 (Číselník krajín)**

Rodinný stav - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlaču vo formulári:

- 0** - nezistený
- 1** - slobodný(á)
- 2** - ženatý (vydatá)
- 3** - rozvedený(á)
- 4** - vdovec(a)
- 5** - registrované partnerstvo

Povinný údaj!

Ak pacientom je dieťa do 16 rokov, uvediete kód "1".

2. modul - CHARAKTER KONTAKTU obsahuje údaje:

Dátum prijatia (na liečbu) (DD,MM,RRRR) - uvediete dátum, kedy užívateľ nastúpil na liečbu do liečebného zariadenia, ktoré spĺňa kritériá pre liečbu tak, ako je vyššie definované.

Dátum uvediete v tvare :

- DD** - deň (v mesiaci) - (01-31) so zreteľom na kalendár a prestupný rok
- MM** - mesiac (v roku) - (01-12)
- RRRR** - rok

Povinný údaj!

Upozornenie:

Ak sa jedná o užívateľa v pokračujúcej liečbe – kód „3“ položky „Liečený kedykoľvek predtým“, uvediete dátum 1.1. a referenčný rok, t. j. nástup na liečbu z predchádzajúceho roka (rokov).

Liečený kedykoľvek predtým - do jednoznakového poľa vpíšete jeden z predtlačných kódov (jedna z možností):

- 1** - **nikdy neliečený**, t. j. je to jeho **"prvá" liečba**, tak ako je vyššie definované
- 2** - **v minulosti liečený** - vzťahuje sa na užívateľa, ktorý už niekedy v minulosti bol liečený na drogové problémy (drogovú závislosť), buď v tomto alebo v inom zariadení
- 3** - **v pokračujúcej liečbe** – vzťahuje sa na užívateľa, ktorý vstúpil do liečby v predchádzajúcom roku (rokoch)
- 9** - **neznáme (či liečený)**

Povinný údaj!

Kontakt s týmto zariadením - do jednoznakového poľa vpíšete jeden z predtlačných kódov (jedna z možností):

- 1** - **vlastná iniciatíva**
- 2** - **rodina, priatelia**

- 3 - iné zariadenie na liečbu drog**
- 4 - všeobecný lekár**
- 5 - nemocnica/iné ZZ (ZZ - zdravotnícke zariadenie)**
- 6 - služby sociálnej starostlivosti**
- 7 - orgány verejnej moci (súd, prokuratúra, polícia)**
- 8 - iný - iný spôsob kontaktu neuvedený pod kódmi "1 až 7"**
- 9 - neznámy**

Uvediete najsilnejší spôsob kontaktu pre rozhodnutie vyhľadať poskytovateľa liečby.

Povinný údaj!

3. modul - SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ INFORMÁCIE obsahuje údaje:

Zdravotnícke zariadenie MS SR vo všetkých položkách 3. modulu uvedú údaje o užívateľovi pred nástupom výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody.

Spôsob života (s kým) - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlačky vo formulári (jedna z možností) :

- 1 - sám/sama**
- 2 - s rodičmi** - rozumie sa užívateľova matka alebo otec spolu i osobitne
- 3 - sám/sama s dieťaťom**
- 4 - s partnerom (sám/sama)**
- 5 - s partnerom a dieťaťom (deťmi)**
- 6 - s priateľmi**
- 7 - iná možnosť** - neuvedená pod kódmi "1 až 6"
- 9 - neznámy**

Povinný údaj!

Užívateľ žije s osobou užívajúcou drogy - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlačky vo formulári (jedna z možností):

- 1 - áno**
- 2 - nie**
- 9 - neznáme**

Povinný údaj!

Spôsob života (kde) - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlačky vo formulári (jedna z možností):

- 1 - stabilné ubytovanie** - za posledných 30 dní sa zdržuje na jednom mieste
- 2 - nestabilné ubytovanie** (napr. bezdomovec)
- 3 - v inštitúcii** (napr. nemocnica, domov dôchodcov, centrum pre deti a rodiny (detský domov), väzenie a pod.)
- 9 - neznámy**

Povinný údaj!

Pracovný stav - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlačky vo formulári (jedna z možností):

- 0 - dieťa/žiak/štvudent**
- 1 - pravidelne zamestnaný(á)** - má uzavretý hlavný pracovný pomer, bez rozdielu na to, či v štátnom alebo v súkromnom sektore
- 2 - príležitostne zamestnaný(á)** - nemá uzavretý hlavný pracovný pomer, napr. pracuje len brigádnicke, sezónne, atď. nepatrí sem skrátený pracovný úväzok
- 3 - nezamestnaný(á)** - nikde nepracuje, bez rozdielu na to, či je hlásený na úrade práce, alebo nie
- 4 - dôchodca(kyňa) - invalidný**

5 - dôchodca(kyňa) - starobný

6 - žiadny, závislý od inej osoby - napr. zatiaľ bez nároku na dôchodok a nevzdelávajúci sa, neplatená ďalšia MD, atď.

7 - iný - iný pracovný stav neuvedený pod kódmi "1 až 6", napr. súkromný podnikateľ, MD

9 - neznámy

U užívateľa s trvalým bydliskom v Slovenskej republike do **16. roka** veku uvediete kód "**0**" - dieťa/žiak/štvudent.

Ak nie je známy tento údaj, uvediete kód "**9**" – neznámy.

Povinný údaj!

Najvyššia úroveň ukončeného vzdelania - do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlaču vo formulári (jedna z možností):

0 –neukončené základné

1 – základné

2 – nižšie stredné odborné (bez výučného listu)

3 – stredné odborné (s výučným listom)

4 - úplné stredné všeobecné alebo odborné (s maturitou)

5 – vyššie odborné (absolventský diplom, absolutórium)

6 – vysokoškolské I. stupňa (bakalárske)

7 – vysokoškolské II. stupňa (magisterské, inžinierske, doktorské)

8 – vysokoškolské III. stupňa (doktorandské)

9 – nezistené

Vypíšete len **ukončené** vzdelanie. Ak pacientom je dieťa, ktoré nemá ukončenú základnú povinnú školskú dochádzku (dieťa do 16 rokov) vyberiete kód "**9**". Ak nie je známy tento údaj, do poľa vpíšete kód "**9**".

Povinný údaj!

4. modul – INFORMÁCIE TÝKAJÚCE SA DROG obsahuje údaje:

Zdravotnícke zariadenie MS SR vo všetkých položkách 4. modulu (okrem položky **Substitučná liečba**) uvedie údaje o klientovi pred nástupom výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody.

Vek prvého užitia akejkoľvek drogy (v rokoch) - do dvojznakového poľa uvediete vek užívateľa v rokoch, kedy prvýkrát užil drogu, bez ohľadu na spôsob podávania (spôsob podávania pri prvom užití môže byť iný, ako spôsob podávania v súčasnosti). Ak vek užívateľa pri prvom užití je nižší ako 10 rokov, napr. vek užívateľa je 9 rokov uvediete "**09**". Ak údaj nie je známy, uvediete **Vek pri prvom užití drogy (P) (v rokoch)**.

Primárna droga (P) (názov, kód)

Podľa predtlaču vo formulári uvediete:

- do poľa vyznačeného bodkami - slovne uvediete názov **primárnej drogy (P)** podľa **prílohy č. 3 (Klasifikácia drog)**

- a do odpovedajúceho trojznakového poľa uvediete **kód primárnej drogy (P)** podľa **prílohy č. 3 (Klasifikácia drog)**

Upozornenie!

Pozri definíciu a metodologické pravidlá, aké "drogy" by mali byť zahrnuté.

Povinné údaje pre zápis primárnej drogy (P)!

Diagnóza - vzťahuje sa na primárnu drogu (P).

Do štvorznakového poľa s predtlačenou klasifikačnou skupinou psychiatrickej diagnózy "**F**" (v prvom poli), vpíšete kód diagnózy podľa § 3 ods.1 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej

starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, kde v 1. až 4. poli bude uvedený kód psychiatrickej diagnózy (F110-F169, F180-F189, F190-F199):

F110-F119 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím opiátov (kód drogy (P) z intervalu (111, 121-123, 130-133, 138, 140-145, 148, 150-152, 158, 160-164, 188))

F120-F129 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím kanabinoïdov (marihuana, hašiš) (kód drogy (P) z intervalu (600, 611-613, 688))

F130-F139 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím sedatív alebo hypnotík (kód drogy (P) z intervalu (300, 310-314, 318, 320-328, 329, 330, 331, 388))

F140-F149 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím kokaínu (kód drogy (P) z intervalu (210-213))

F150-F159 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím iných stimulancií (kód drogy (P) z intervalu (200, 220-224, 228, 230-233, 234, 240, 288, 410))

F160-F169 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím halucinogénov (kód drogy (P) z intervalu (400, 411, 412, 414, 418, 420-422, 428, 488))

F180-F189 - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím prchavých rozpúšťadiel (kód drogy (P) z intervalu (500, 511-515, 588))

F190-F199 ..... a iných psychoaktívnych látok (kombinácia viacerých psychoaktívnych látok **999**)

V prípade požiadavky na liečbu, keď sa jedná o duševnú poruchu spôsobenú kombinovaným užívaním viacerých psychoaktívnych látok (s výnimkou kofeínu a tabaku), kde je ťažké odlíšiť, ktorá z nich je v tom čase u pacienta primárnou, sa všetky tieto látky uvádzajú len do položky „sekundárna droga“, vrátane drog uvedených pod kódmi 800, 830, 840 a 888. V položke „primárna droga“ vyberiete kód „999“ - kombinované psychoaktívne drogy (F19). Ako „sekundárna droga“ sa môže uviesť z legálnych psychoaktívnych látok aj alkohol, ak je užívaný v kombinácii s ilegálne užívanými psychoaktívnymi látkami.

Znovu pripomíname, že **F100-F109 alkohol (700) nemôže byť primárnou drogou a ani drogy uvedené pod kódmi 800, 830, 840 a 888.**

Napr. "F112", kde **"F11"** - poruchy psychiky a správania zapríčinené užitím opiátov a **".2"** určuje syndróm závislosti, pričom primárna droga (P) je zo skupiny opiátov, napr. heroín s kódom **"111"**.

Povinný údaj !

Spôsob podávania drogy (P) - vzťahuje sa na primárnu drogu (P).

Do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlaču vo formulári:

- 1 - injekčne**
- 2 - fajčením**
- 3 - jedením (pitím)**
- 4 - čuchaním**
- 5 - šnupaním**
- 6 - inhalovaním**
- 7 - iný**
- 9 - neznámy**

Uvediete kód **prevládajúceho (najčastejšieho)** spôsobu podávania drogy. Ak užívateľ napr. v poslednej dobe drogy neužíva (v poslednom mesiaci abstinoval), uvediete posledný spôsob podávania drogy.

Povinný údaj !

Frekvencia užívania drogy (P) - vzťahuje sa na primárnu drogu (**P**). Rozumie sa frekvencia užívania drogy v minulom mesiaci. Do jednoznakového poľa vpíšete kód podľa predtlaču vo formulári (jedna z možností):

- 0 - neužívané v minulom mesiaci**
- 1 - raz za týždeň alebo menej**
- 3 - denne**
- 5 - 2-3 dni v týždni**
- 6 - 4-6 dni v týždni**
- 9 - neznáma**

Upozornenie:

Ak užívateľ práve drogy neužíva a ani neužil počas posledných 30 dní uvediete kód "0".

Ak užívateľ užíval drogu kombinovaným spôsobom uvediete údaj pre celkovú frekvenciu podávania drogy.

Napr. užívateľ si štyrikrát do týždňa podáva heroín injekčne a päťkrát do týždňa ho fajčí vo forme cigarety, t. j. frekvencia užívania heroínu je deväťkrát do týždňa, teda niektoré dni ho užíva aj viackrát - treba vpísať kód "3" – „denne“.

Povinný údaj!

Vek pri prvom užití drogy (P) (v rokoch) - vzťahuje sa na primárnu drogu (**P**).

Do dvojnakového poľa uvediete vek užívateľa v rokoch, kedy prvýkrát užíval drogu (P), bez ohľadu na spôsob podávania (spôsob podávania pri prvom užití môže byť iný, ako spôsob podávania v súčasnosti). Ak vek užívateľa pri prvom užití je nižší ako 10 rokov, napr. vek užívateľa bol 9 rokov uvediete "09".

Substitučná liečba pre závislosť od opioidov (OST – Opioid Substitution Treatment) - vo vzťahu k primárnej droge (P), pre ktorú požaduje aktuálne liečbu.

Tento ukazovateľ pozostáva z troch položiek:

- **Liečený v OST** – do 1. poľa vpíšete jeden z predtlačných kódov:

- 1 - niekedy bol v OST**
- 2 - nikdy nebol v OST**
- 3 - súčasne v OST**
- 9 - neznáme**

Povinný údaj!

- **Počet rokov** – do 2 (dvojnakového) poľa uvediete počet rokov, koľko uplynulo od prvého vstupu do OST.

- **Počet mesiacov** – do 2 (dvojnakového) poľa uvediete počet mesiacov, koľko uplynulo od prvého vstupu do OST (1-11).

V prípade, ak uplynulo menej ako 1 rok od prvého vstupu do OST položka „Počet rokov“ ostane prázdna a do položky „Počet mesiacov“ uvediete počet mesiacov z intervalu (1-11).

Sekundárna droga (S1)

Sekundárna droga (S2)

Sekundárna droga (S3)

Sekundárna droga (S4)

Drogy (S1), (S2), (S3), (S4) sú Iné (= sekundárne) aktuálne užívané drogy.

Podľa predtlaču vo formulári uvediete:

- do poľa vyznačeného bodkami – uvediete slovné názov **sekundárnej drogy (S1)**, resp. **sekundárnej drogy (S2)**, **(S3)** alebo **(S4)**, ak sú aktuálne. Názov uvediete podľa **prílohy č.3 (Klasifikácia drog)**
- a do odpovedajúcich trojznakových polí uvediete **kód sekundárnej drogy (S1)**, resp. **(S2)**, **(S3)** alebo **(S4)** podľa **prílohy č.3 (Klasifikácia drog)**.

Upozornenie:

Ak je uvedený názov sekundárnej drogy, musí byť uvedený i odpovedajúci kód (platí i naopak).

Alkohol môže byť uvedený len ako sekundárna droga.

Pozri definíciu a metodologické pravidlá v akých prípadoch a aké psychoaktívne látky - "drogy" by mali byť zahrnuté ako sekundárne drogy (S) do Hlásenia o užívatel'ovi drog liečenom so závislosti.

5. modul - RIZIKOVÉ FAKTORY obsahuje údaje :

Tu sa berie do úvahy injekčné správanie vo vzťahu k všetkým drogám bez ohľadu na to, či ide o primárnu (hlavnú) drogu alebo sekundárnu.

Použitie injekčnej striekačky - do poľa vpíšete príslušný kód podľa predtlaču vo formulári:

- 2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)**, tzn. ak užívateľ použil v posledných 30 dňoch injekčnú striekačku na podanie drogy.
- 3 - nikdy**, tzn. ak užívateľ nikdy doteraz nepoužil injekčnú striekačku na podanie drogy
- 4 - nie v ostatných 12 mesiacoch**, tzn. ak užívateľ použil v minulosti, ale nepoužil v ostatných 12 mesiacoch injekčnú striekačku na podanie drogy.
- 5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch**, tzn. ak užívateľ použil v ostatných 12 mesiacoch injekčnú striekačku, ale nie v posledných 30 dňoch.
- 9 - neznáme**

Povinný údaj!

Vek prvého užitia akejkol'vek drogy injekčne (v rokoch) –do dvojznakového poľa uvediete vek užívateľa v rokoch, kedy prvýkrát užil akúkoľvek drogu injekčne. Ak vek užívateľa pri prvom užití je nižší ako 10 rokov, napr. vek užívateľa bol 9 rokov, uvediete **"09"**.

Použitie spoločnej injekčnej striekačky a ihly s iným užívateľom drog - do poľa vpíšete príslušný kód podľa predtlaču vo formulári:

- 2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)**, tzn. ak užívateľ použil v posledných 30 dňoch injekčnú striekačku a ihlu spoločne s iným užívateľom drog, resp. inými užívateľmi
- 3 - nikdy**, tzn. ak užívateľ nikdy v živote nepoužil pri injekčnom užívaní drogy injekčnú striekačku a ihlu spoločne s iným užívateľom drog
- 4 - nie v ostatných 12 mesiacoch**, tzn. použil spoločnú ihlu a striekačku na podanie drogy, ale nie v ostatných 12 mesiacoch s iným užívateľom drog
- 5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch**, tzn. ak užívateľ použil v ostatných 12 mesiacoch injekčnú striekačku a ihlu spolu s iným užívateľom drog, resp. inými užívateľmi drog, ale nie v posledných 30 dňoch
- 9 - neznáme**

Povinný údaj!

HIV testovanie pri použití injekčnej striekačky – do poľa vpíšete príslušný kód podľa predtlaču vo formulári, ak bol testovaný na HIV:

- 2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)**
- 3 - nikdy**
- 4 - nie v ostatných 12 mesiacoch**

5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch

9 - neznáme

Povinný údaj!

HCV testovanie pri použití injekčnej striekačky - do poľa vpíšete príslušný kód podľa predtlaču vo formulári, ak bol testovaný na HCV:

2 - v súčasnosti (v posledných 30 dňoch)

3 - nikdy

4 - nie v ostatných 12 mesiacoch

5 - v ostatných 12 mesiacoch, ale nie v posledných 30 dňoch

9 - neznáme

Povinný údaj!

Zahájená akákoľvek liečba užívateľa drog

VYPLNÍ LEN ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIE MS SR

Do jednoznakového poľa vpíšete jeden z predtlačných kódov:

A: 1 – áno

2 – nie

B: 1. – symptomatická

2. – dobrovoľná

3. – súdom nariadená – ambulantná liečba

4. – súdom nariadená – ústavná liečba

Upozornenie:

Ak užívateľ pred nástupom výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody bol užívateľom drog, môže nastať jedna z možností:

- u tohto užívateľa bola zahájená liečba drogovej závislosti
V tomto prípade v časti A. vyplníte hlásenie a do poľa pre zápis položky **Zahájená akákoľvek liečba užívateľa drog** uvediete kód **"1"-áno** a v časti B musí byť uvedený aspoň jeden z kódov 1 – 4. Ďalšie hlásenie v sledovanom roku už nevyplňate.
- u tohto užívateľa nebola zahájená liečba drogovej závislosti
V tomto prípade v časti A. vyplníte hlásenie a do poľa pre zápis položky **Zahájená akákoľvek liečba užívateľa drog** uvediete kód **"2" - nie** a kópiu hlásenia vložíte do jeho zdravotnej dokumentácie. Časť B zostáva nevyplnená.

Ak do konca sledovaného roka u užívateľa nebola zahájená liečba drogovej závislosti, ďalšie hlásenie v sledovanom roku už nevyplňate.

Ak do konca sledovaného roka u užívateľa bola zahájená liečba drogovej závislosti, je nutné znovu vyplniť hlásenie, pričom v položke **Zahájená akákoľvek liečba užívateľa drog** uvediete kód **"1" - áno**.

Povinný údaj pre zdravotnícke zariadenia MS SR !

Ostatné zdravotnícke zariadenia toto pole nevyplňajú.

Zoznam používaných skratiek

SJ	-	Spravodajská jednotka
KPZS	-	Kód poskytovateľa zdravotnej starostlivosti
CPLDZ	-	Centrum pre liečbu drogových závislostí
UN	-	Univerzitná nemocnica
FNsP	-	Fakultná nemocnica s poliklinikou
DFNsP	-	Detská fakultná nemocnica s poliklinikou
NÚDCH	-	Národný ústav detských chorôb
NsP	-	Nemocnica s poliklinikou
OLÚ	-	Odborný liečebný ústav
ZZ	-	Zdravotnícke zariadenie
IDL	-	Indikátor dopytu po liečbe
EMCDDA	-	Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA-European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)
PG	-	Pompidou Group

Štatistický číselník krajín (Vyhláška č. 108/2014 ŠÚ SR z 3. apríla 2014)

Položky číselníka	
Kód	Názov krajiny
Počet záznamov : 251	
004	Afganská islamská republika
008	Albánska republika
010	Antarktída
012	Alžíriska demokratická ľudová republika
016	Teritórium Americkej Samoy
020	Andorrské kniežatstvo
024	Angolská republika
028	Antigua a Barbuda
031	Azerbajdžanská republika
032	Argentínska republika
036	Austrálsky zväz
040	Rakúska republika
044	Bahamské spoločenstvo
048	Bahrajnské kráľovstvo
050	Bangladéšska ľudová republika
051	Arménska republika
052	Barbados
056	Belgické kráľovstvo
060	Bermudy
064	Bhutánske kráľovstvo
068	Bolívijský mnohonárodný štát
070	Bosna a Hercegovina
072	Botswanská republika
074	Bouvetov ostrov
076	Brazílska federatívna republika
084	Belize
086	Britské indickooceánske územie
090	Šalamúnove ostrovy
092	Britské Panenské ostrovy
096	Brunejsko-darussalamský štát
100	Bulharská republika
104	Mjanmarská zväzová republika
108	Burundská republika
112	Bieloruská republika
116	Kambodžské kráľovstvo
120	Kamerunská republika
124	Kanada
132	Kapverdská republika
136	Kajmanie ostrovy
140	Stredoafriická republika
144	Srílanská demokratická socialistická republika

Položky číselníka

Kód	Názov krajiny
148	Čadská republika
152	Čilská republika
156	Čínska ľudová republika
158	Čínska republika
162	Teritórium Vianočného ostrova
166	Teritórium Kokosových ostrovov
170	Kolumbijská republika
174	Komorský zväz
175	Mayotte
178	Konžská republika
180	Konžská demokratická republika
184	Cookove ostrovy
188	Kostarická republika
191	Chorvátska republika
192	Kubánska republika
196	Cyperská republika
203	Česká republika
204	Beninská republika
208	Dánske kráľovstvo
212	Dominické spoločenstvo
214	Dominikánska republika
218	Ekvádorská republika
222	Salvádorská republika
226	Republika Rovníkovej Guiney
231	Etiópska federatívna demokratická republika
232	Eritrejský štát
233	Estónska republika
234	Faerské ostrovy
238	Falklandské ostrovy
239	Južná Georgia a Južné Sandwichove ostrovy
242	Fidžijská republika
246	Fínska republika
248	Alandy
250	Francúzska republika
254	Francúzska Guyana
258	Francúzska Polynézia
260	Francúzske južné a antarktické územia
262	Džibutská republika
266	Gabonská republika
268	Gruzínsko
270	Gambijská republika
275	Palestínsky štát
276	Nemecká spolková republika

Položky číselníka

Kód	Názov krajiny
288	Ghanská republika
292	Gibraltár
296	Kiribatská republika
300	Grécka republika
304	Grónsko
308	Grenada
312	Guadeloup
316	Guamské teritórium
320	Guatemalská republika
324	Guinejská republika
328	Guyanská kooperatívna republika
332	Haitská republika
334	Teritórium Heardovho ostrova a Macdonaldových ostrovov
336	Svätá Stolica (Vatikánsky mestský štát)
340	Honduraská republika
344	Hongkong
348	Maďarsko
352	Islandská republika
356	Indická republika
360	Indonézska republika
364	Iránska islamská republika
368	Iracká republika
372	Írsko
376	Izraelský štát
380	Talianka republika
384	Republika Pobrežia slonoviny
388	Jamajka
392	Japonsko
398	Kazašská republika
400	Jordánske hášimovské kráľovstvo
404	Kenská republika
408	Kórejská ľudovodemokratická republika
410	Kórejská republika
414	Kuvajtský štát
417	Kirgizská republika
418	Laoská ľudovodemokratická republika
422	Libanonská republika
426	Lesothské kráľovstvo
428	Lotyšská republika
430	Libérijská republika
434	Libya
438	Lichtenštajnské kniežatstvo
440	Litovská republika

Položky číselníka

Kód	Názov krajiny
442	Luxemburské veľkovevodstvo
446	Macao
450	Madagaskarská republika
454	Malawijská republika
458	Malajzia
462	Maldivská republika
466	Malijská republika
470	Maltská republika
474	Martinik
478	Mauritánska islamská republika
480	Maurícijská republika
484	Spojené štáty mexické
492	Monacké kniežatstvo
496	Mongolsko
498	Moldavská republika
499	Čierna Hora
500	Montserrat
504	Marocké kráľovstvo
508	Mozambická republika
512	Ománsky sultanát
516	Namíbijská republika
520	Nauruská republika
524	Nepálská federatívna demokratická republika
528	Holandské kráľovstvo
531	Curaçao
533	Aruba
534	Svätý Martin (holandská časť)
535	Bonaire, Svätý Eustach a Saba
540	Nová Kaledónia
548	Vanuatská republika
554	Nový Zéland
558	Nikaragujská republika
562	Nigerská republika
566	Nigérijská federatívna republika
570	Niue
574	Teritórium ostrova Norfolk
578	Nórske kráľovstvo
580	Spoločenstvo ostrovov Severné Mariány
581	Menšie odľahlé ostrovy Spojených štátov
583	Mikronézske federatívne štáty
584	Republika Marshallových ostrovov
585	Palauská republika
586	Pakistanská islamská republika

Položky číselníka

Kód	Názov krajiny
591	Panamská republika
598	Papua-Nová Guinea Nezávislý štát
600	Paraguajská republika
604	Peruánska republika
608	Filipínska republika
612	Pitcairnove ostrovy
616	Poľská republika
620	Portugalská republika
624	Guinejsko-bissauská republika
626	Východotimorská demokratická republika
630	Portorické spoločenstvo
634	Katarský štát
638	Réunion
642	Rumunsko
643	Ruská federácia
646	Rwandská republika
652	Svätý Bartolomej
654	Svätá Helena, Ascension a Tristan da Cunha
659	Federácia Svätého Kristofa a Nevisu
660	Anguilla
662	Svätá Lucia
663	Svätý Martin
666	Saint Pierre a Miquelon
670	Svätý Vincent a Grenadíny
674	Sanmarínska republika
678	Demokratická republika Svätého Tomáša a Princovho ostrova
682	Saudskoarabské kráľovstvo
686	Senegalská republika
688	Srbská republika
690	Seychelská republika
694	Sierraleonská republika
702	Singapurská republika
703	Slovenská republika
704	Vietnamská socialistická republika
705	Slovinská republika
706	Somálska federatívna republika
710	Juhoafrická republika
716	Zimbabwejská republika
724	Španielske kráľovstvo
728	Juhosudánska republika
729	Sudánska republika
732	Západná Sahara
740	Surinamská republika

Položky číselníka

Kód	Názov krajiny
744	Svalbard a Jan Mayen
748	Svazijské kráľovstvo
752	Švédske kráľovstvo
756	Švajčiarska konfederácia
760	Sýrska arabská republika
762	Tadžická republika
764	Thajské kráľovstvo
768	Togská republika
772	Tokelauské ostrovy
776	Tongské kráľovstvo
780	Republika Trinidadu a Tobaga
784	Spojené arabské emiráty
788	Tuniská republika
792	Turecká republika
795	Turkménsko
796	Ostrovy Turks a Caicos
798	Tuvalu
800	Ugandská republika
804	Ukrajina
807	Macedónska republika
818	Egyptská arabská republika
826	Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska
831	Guernsey
832	Jersey
833	Ostrov Man
834	Tanzánijská zjednotená republika
840	Spojené štáty americké
850	Panenské ostrovy Spojených štátov
854	Burkina Faso
858	Uruguajská východná republika
860	Uzbecká republika
862	Venezuelská bolívarovská republika
876	Wallis a Futuna
882	Samojský nezávislý štát
887	Jemenská republika
894	Zambijská republika
896	Oblasti inde nešpecifikované
898	Nešpecifikované

KLASIFIKÁCIA DROG

1. OPIÁTY

Heroín

- 111 heroín, diamorfín
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 164 heroín
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog. liečby)

Metadón

- 144 metadón
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 161 metadón
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog. liečby)

Buprenorfín

- 151 buprenorfín
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 163 buprenorfín
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrogovej liečby)

Iné opiáty

- 121 morfin
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 122 ópium
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 123 domáca výroba zmesí (odvarov) z makového kvetu alebo zo suchej makovice ("Poppy tea", "Kompot" atď.)
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 130 nešpecifikovaný kodeín alebo kodeínový preparát
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 131 codein linctus
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 132 hydrokodeín
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 133 dihydrokodeín
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 138 iná špecifikovaná forma kodeínu alebo preparátu
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 140 nešpecifikovaný syntetický opiát
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 141 dextromoramid
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 142 dextropropoxyfén
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 143 dipipanón
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 145 petidín
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 148 iný špecifikovaný syntetický opiát (DOLSIN)
(získaný na ulici/nelekárske užívanie)
- 150 nešpecifikovaný agonista-antagonista
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 152 pentazocín (FORTRAL)
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 158 iný špecifikovaný opiát agonista-antagonista (BEFORAL)
(získaný na ulici alebo na nelekárske účely)
- 160 nešpecifikovaná opiátová náhrada
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog. liečby)

- 162 kodeín/dihydrokodeín atď.
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog.liečby)
188 iný špecifikovaný druh opiátovej drogy
(náhradný opiát/opioid užívaný ako súčasť protidrog.liečby)

2. KOKAÍN

Kokaín

- 210 nešpecifikovaný kokaín
211 kokaín hydrochlorid
213 iná špecifikovaná forma kokaínu (napr. coca paste)

Krak

- 212 voľná báza kokaínu (zahrňujúca "Crack")

3. STIMULANCIA

Amfetamíny

- 220 nešpecifikovaný amfetamín
221 amfetamín sulfát
222 dexamfetamín
223 metylamfetamín - Picco
224 metylamfetamín – k fajčeniu
228 iná špecifikovaná forma amfetamínu (napr. PERVITÍN)

MDMA a iné deriváty

- 240 MDMA (extáza)
410 nešpecifikované priemyselné ("technické") drogy

Iné stimulancia

- 200 nešpecifikovaný stimulant
230 iné nešpecifikované stimulanty
(nie kokaín/amfetamín)
231 metylfenidát
232 fenmetrazín
233 efedrín, norefedrín, pseudoefedrín
234 syntetické katinóny (mefedron)
288 iný špecifikovaný stimulant CNS

4. HYPNOTIKÁ A SEDATÍVA

Barbituráty

- 311 barbituráty

Benzodiazepíny

- 320 nešpecifikovaný benzodiazepín
321 diazepam
322 flurazepam
323 flunitrazepam
324 lorazepam
325 oxazepam
326 nitrazepam
327 temazepam
328 iný špecifikovaný benzodiazepín
329 GHB/GBL

Iné hypnotiká a sedatíva

- 300 nešpecifikovaná hypnoticko-sedatívna droga
310 nešpecifikované hypnotikum
312 metakvalón
313 glutethimidín
314 chlórmetiazol
318 iné špecifikované hypnotikum, okrem benzodiazepínov

- 330 nešpecifikované hlavné trankvilizátory
- 331 špecifikované hlavné trankvilizátory
- 388 iné špecifikované sedatívum a anxiolytikum, okrem benzodiazepínov

5. HALUCINOGENY

LSD

- 411 kyselina lysergová (LSD)
- 412 ketamín

Iné halucinogény

- 400 nešpecifikované halucinogénne látky
- 414 fencylidín (PCP)
- 418 iná špecifikovaná syntetická halucinogénna alebo "technická" droga
- 420 nešpecifikované huby
- 421 Amanita Muscaria (muchotrávka červená)
- 422 psilocybín
- 428 iná špecifikovaná halucinogénna rastlina
- 488 iná špecifikovaná halucinogénna látka

6. PRCHAVÉ LÁTKY

- 500 nešpecifikované prchavé látky
- 511 lepidlo (napr. VULKÁN)
- 512 bután
- 513 riedidlá/rozpúšťadlá (napr. TOLUÉN)
- 514 benzín
- 515 dusitany
- 588 iná špecifikovaná prchavá látka

7. KANABIS

- 600 nešpecifikovaný kanabis
- 611 rastlinná konopa (vňať)-marihuana, "tráva"
- 612 živica (hašiš)
- 613 olej
- 688 iná špecifikovaná forma kanabisu

8. ALKOHOL (iba ako sekundárna droga)

- 700 alkohol

9. INÉ LÁTKY

- 800 nešpecifikovaná iná droga (látky)
  - 830 antiparkinsonické liečivá
  - 840 antidepresívne liečivá
  - 888 iná špecifikovaná drog
-
- 999 nešpecifikovaná droga pri Dg. „F19“